

REVÍZIA SMERNICE O ENERGETICKEJ HOSPODÁRNOSTI BUDOŤ (EPBD) A KLÍČOVÉ OPATRENIA NA DEKARBONIZÁCIU FONDU BUDOŤ PRE SLOVENSKO

**ZHRNUTIE ZÁVEROV Z OKRÚHLÝCH
STOLOV BPB**

Vypracoval: Richard Paksi

PLATFORMA BUDOVY PRE BUDÚCNOSŤ (BPB)

v spolupráci so Zastúpením Európskej komisie na Slovensku zorganizovali štyri okrúhle stoly za účasti desiatok stakeholderov a odbornej verejnosti. Témy okrúhlych stolov odzrkadľovali štyri opatrenia (návrhy politík v revízii smernice), ktoré považuje BPB za najprínosnejšie pre Slovensko:

- 1) Minimálne energetické štandardy pre budovy (MEPS) a Databáza budov
- 2) Národný plán obnovy budov
- 3) Pasporty obnovy budov a digitálne denníky budov
- 4) Budovy s nulovými emisiami a zabudovaný uhlík

Dokument obsahuje zhrnutie záverov z okrúhlych stolov, ktoré vyplynuli z diskusií, popisuje a vysvetľuje kontext jednotlivých politík (opatrení a sumarizuje diskutovateľné bariéry pri implementácii a odporúčania.

KONTEXT K REVÍZII SMERNICE:

Záväzným cieľom Európskej Únie v oblasti klímy je byť uhlíkovo neutrálny v roku 2050 a do roku 2030 znížiť emisie CO₂ aspoň o 55 % oproti roku 1990. V júli 2021 predstavila Európska komisia (EK) balík „Fit for 55“, ktorého cieľom je zosúladiť legislatívny rámec EÚ v oblasti klímy a energetiky pre dosiahnutie spomínaných cieľov. Balík pozostáva zo série vzájomne súvisiacich návrhov, ktorými sa buď upravujú existujúce právne predpisy, alebo sa zavádzajú nové iniciatívy v celom rade oblastí politiky a hospodárskych odvetví.

Významnú úlohu v rámci celej klimatickej agendy EÚ zohráva sektor budov, nakoľko spotrebúva až 40 % energie v EÚ a je zodpovedný za 36 % emisií CO₂. Pre sektor budov je kľúčová predovšetkým revízia Smernice Európskeho parlamentu a Rady o energetickej hospodárnosti budov (Energy Performance of building Directive – skrátene EPBD). Cieľom EÚ je dosiahnutie fondu budov s nulovými emisiami do roku 2050, tzv. dekarbonizovaného fondu budov (zero-emission building stock). Významnú rolu pritom Európska komisia vidí práve v existujúcom fonde budov. Výzvou pritom nebude len zvýšiť úroveň a hĺbku obnovy, no predovšetkým významne navýšiť každoročné tempo obnovy budov (z 1 % na 2 % budov ročne). Z tohto pohľadu je kľúčové motivovať vlastníkov budov k tomu, aby obnovu realizovali. Revízia smernice teda prináša viacero nových alebo prísnejších regulačných a podporných politík potrebných pre nasmerovanie sektora k dosiahnutiu nových energetických a klimatických cieľov.

Návrhy revízie smernice EPBD¹ predstavila Európska komisia v decembri 2021. K návrhu EK prijala Rada EÚ svoje stanovisko² v októbri 2022. Pozíciu³ Európskeho parlamentu schválil parlament v marci 2023. O finálnom znení sa bude rozhodovať na úrovni tzv. trialógu medzi všetkými tromi európskymi inštitúciami. Formálne schválenie revízie EPBD sa na úrovni EP a Rady EÚ očakáva v roku 2024.

-
- 1 Európska Komisia, Návrh SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) COM/2021/802 final; dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TX-?uri=CELEX:52021PC0802>
  - 2 Council of European Union, Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the energy performance of buildings (recast) - General approach; dostupné na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13280-2022-COR-1/en/pdf>
  - 3 Európsky parlament, Pozmeňujúce návrhy prijaté Európskym parlamentom 14. marca 2023 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie); dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2023/03-14/0068/P9_TA\(2023\)0068_SK.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2023/03-14/0068/P9_TA(2023)0068_SK.pdf)

1. MINIMÁLNE ENERGETICKÉ ŠTANDARDY PRE BUDOVY (MEPS) A DATABÁZA BUDOV

Popis politiky (opatrenia):

Minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budovy (Minimum Energy Performance Standards – skrátane MEPS) boli doposiaľ zavedené pri dvoch kľúčových udalostiach životného cyklu budovy. Povinnosť splniť minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budovy je v súčasnosti nutné splniť pri výstavbe novej budovy a pri významnej obnove existujúcej budovy. Po vzore viacerých západných krajín, a s cieľom stimulovať tempo obnovy budov v EÚ, navrhuje Komisia v rámci revízie EPBD zaviesť minimálne normy energetickej hospodárnosti aj k inej udalosti alebo obdobiu života budovy. Zmyslom regulácie je teda stanoviť minimálnu úroveň energetickej hospodárnosti budovy, vyjadrenú prostredníctvom globálneho ukazovateľa a ním príslušnej energetickej triedy, ktorú musí budova spĺňať ku konkrétnemu dátumu, poprípade v čase inej udalosti akou je napríklad predaj či prenájom budovy. Príkladom je návrh Komisie, aby všetky verejné budovy mali po 1. januári 2027 aspoň triedu energetickej hospodárnosti F, tzn. všetky verejné budovy v triede G musia byť do tohto dátumu obnovené.

Čo sa týka opatrenia „Databáza budov“ tak návrh revízie stanovuje, aby každý členský štát zriadil národnú databázu údajov o energetickej hospodárnosti budov, ktorá umožní zber údajov o energetickej hospodárnosti budov a o celkovej energetickej hospodárnosti vnútroštátneho fondu budov. Prehľad o stave fondu budov v krajine, o počte budov v jednotlivých kategóriách, ich spotreba energie či iné informácie sú kľúčové pre efektívne nastavovanie verejných politík.

Záver a odporúčania z okružleho stola č. 1:

— Kľúčové bariéry:

- Na Slovensku nemáme dostatočné údaje o stave budov na to, aby bolo možné presne stanoviť fond 15% najhorších budov.
- Základom pre mapovanie stavu budov môže byť niekoľko existujúcich databáz alebo informačných systémov spravovaných rôznymi orgánmi štátnej správy. Nie sú však kompatibilné a harmonizované a mnohé nie sú v digitálnej forme.
- Údaje, ktoré existujú, sú vlastnené rôznymi inštitúciami, nie sú všetky verejne dostupné.
- Neexistuje jednotná a ucelená databáza údajov o verejných budovách.
- Energetické certifikáty často nepodávajú realistickú informáciu o budove, pretože nie sú vystavované na základe skutočnej spotreby ale modelovej hodnoty.

- Očakávaný ekonomický dopad na vlastníkov budov násobený veľkou mierou súkromného vlastníctva budov na Slovensku (silné vlastníctvo budov fyzickými osobami) môže byť výraznejší než v západných európskych štátoch.
- Na to, aby bolo možné MEPS vykonávať, nie sú v súčasnosti zavedené dostatočné kontrolné mechanizmy na zabránenie manipulácie s výpočtom v energetických certifikátoch.
- Predpokladá sa, že vlastníci budov v nevyhovujúcom stave sú často majitelia, ktorí nemajú dostatočné finančné prostriedky, tým pádom ani motiváciu na obnovu. Je dôležité vyriešiť, ako motivovať a priviesť týchto vlastníkov k obnove a ako tieto obnovy financovať.
- Škály energetických tried na Slovensku patria v porovnaní s ostatnými členskými krajinami k tým ambicióznejším, čo môže spôsobiť mierne prísnejšie uplatnenie danej politiky.

Hlavné odporúčania:

Zmapovanie budov (databáza) je základom pre MEPS (identifikácia najhorších budov) a zároveň priamo podporí iniciatívu vlastníkov v oblasti obnovy, pretože im sprístupní informácie o stave ich budov. V prvom rade je potrebné zistiť, v akom stave máme budovy na Slovensku. Kľúčová je však transparentnosť pri poskytovaní údajov. Dáta sú kľúčové aj pre súkromný sektor, pre dlhodobé plánovanie investícií do obnov a z hľadiska stanovenia návratnosti investícií.

Je potrebné definovať typ údajov, ktoré je potrebné zbierať, aby bolo možné prepojiť databázy. Z tohto pohľadu je nutné zmeniť, že povinnosťou SR bude posielanie údajov do centrálnej európskej databázy – building stock observatory.

Jedným z diskutovaných riešení pri zbere dát o štátnych budovách a lepšom manažmente štátnych budov je taktiež zriadenie nadrezortného útvaru pre správu a manažment štátnych budov, ktorý by mal medzi povinnosťami taktiež efektívnejšie plánovanie obnovy štátnych budov.

Jedným z odporúčaní je taktiež zapojenie Katastrálneho úradu do mapovania, ktorý by mal mať presnejšie údaje o všetkých budovách na Slovensku ako tie, ktoré je možné získať z databázy certifikátov. Inšpiráciou pre Slovensko by mohlo byť prepojenie štátnych databáz od katastra až po úroveň projektovej dokumentácie tak, ako je v Estónsku – v digitálnej podobe. Je to jeden z príkladov, ako to dobre funguje. Prepojenie databáz s katastrom je veľmi dôležité. Údaje však musia byť dostupné a zdieľateľné.

Mapovanie stavu budov a tvorba databázy je potrebné pre:

- štátne orgány zodpovedné za implementáciu MEPS ako aj celkovú EPBD,
- vlastníkov budov pre ich informáciu o stave budovy, vrátane spotreby energie, informácie nevyhnutné pre plánovanie a implementáciu opatrení vedúce k úsporám energií, a obnove ako takej,
- pre súkromný sektor pre dlhodobejšie plánovanie a alokovanie financií a ľudských zdrojov do obnov budov,
- pre dodávateľov technológií, ktoré musia byť „šité na mieru“ danej budovy,
- pre finančné inštitúcie pre nastavenie efektívnych finančných nástrojov, podporujúcich okrem iného aj obnovu budov ekonomicky znevýhodnených vlastníkov.

— Pozícia a odporúčanie BPB:

BPB rozumie potrebu zavedenie MEPS, tak ako ho EK navrhuje. Zároveň si však uvedomujeme riziká, ktoré môže takáto plošná regulácia všetkých kategórií budov priniesť. BPB je názoru, že je tiež potrebné zamerať sa na ďalšie možnosti podpory ako je ďalšie odstraňovanie bariér, poskytovanie finančnej motivácie alebo MEPS v podobe definovania štandardu hypotekárneho portfólia.

Problematickým segmentom v rámci SR sú práve obytné budovy, pri ktorých môže mať tento typ regulácie výrazné riziká v implementácii. Viac ako 95 % rodinných domov a drvivá väčšina bytov v bytových domoch je v súkromnom vlastníctve. V prípade bytových domov je nerealistické, aby bol vlastník nútený k obnove celého bytového domu pri predaji alebo prenájme svojho bytu. Táto povinnosť sa teda nemôže týkať bytov, kde vlastník nemá možnosť ovplyvniť energetickú hospodárnosť budovy.

Rovnako tak pri segmente bytových budov považujeme za dôležité vyriešiť otázku z pohľadu možných sankcií (pravdepodobne finančného charakteru), aby nezvyšovali problém s energetickou chudobou.

Pokiaľ by v nejakej miere boli prijaté MEPS pre obytné budovy, je dôležité, aby mali vlastníci zabezpečené možnosti financovania spolu s finančnou a technickou asistenciou na prípravu projektu.

V rámci verejných budov je vhodné pripomenúť, že revízia EED už navrhuje rozšíriť povinnosť obnovy 3 % podlahovej plochy za rok na všetky verejné budovy, ktoré nesplňujú minimálne požiadavky na EHB.

Realistický návrh sa môže týkať len niektorých segmentov fondu budov. Môže ísť napríklad o nebytové budovy (napr. administratívne komerčné), teda budovy, ktoré slúžia majiteľovi k ekonomickej činnosti. Kompromisným riešením môže byť nutné dosiahnutie požiadavky za určitú dobu od poslednej väčšej zmeny dokončenej budovy (napr. do 10 rokov).

Za kľúčové však považujeme lepšie zmapovanie budov. Základom pre stanovenie povinností je čo najpresnejšie definovanie najmenej efektívnych budov (teda tzv. 15% treshhol-

du). Budovy sú zodpovedné za veľkú časť spotreby energie, fosílnych palív a emisie skleníkových plynov a prachových častíc, no dnes o ich technickom stave a prevádzkových vplyvoch vieme veľmi málo. Dalo by sa prirovnať, že zatiaľ čo auto bez STK a EK nemôže na cestu, budova môže byť v prevádzke bez ohľadu na svoj stav. Zmapovanie budov (databáza) je základom pre MEPS (identifikácia najhorších budov) a zároveň priamo podporí iniciatívu vlastníkov v oblasti obnovy, pretože im sprístupní informácie o stave ich budov. Databáza by mala byť verejne dostupná, aby ju mohli vo verejnom záujme použiť súkromné spoločnosti poskytujúce rôzne energetické služby. Za najväčšiu výzvu v tomto smere považuje riešenie problému ako databázu relatívne rýchlo naplniť a identifikovať čo by mala obsahovať.

Rovnako tak považujeme za dôležité zabezpečiť mohutnejší systém kontroly kvality energetických certifikátov. Je pravdepodobné, že po zavedení MEPS by vznikol veľký tlak na ohýbanie výpočtov.

2. NÁRODNÝ PLÁN OBNOVY BUDOV

Popis politiky (opatrenia):

Európska Komisia vo svojom návrhu revízie smernice navrhla nahradiť Dlhodobé stratégie obnovy budov novým strategickým dokumentom s názvom Národný plán obnovy budov. Dokument má byť viac integrovaný do NECP a mal by obsahovať viac záväzkov. EK navrhla zjednodušenú a jednotnú štruktúru (samotná príloha revízie EPBD), podľa ktorej by členské štáty mali dokument pripraviť.

Strategický dokument by mal predovšetkým obsahovať:

- plán s vnútroštátnymi cieľmi a merateľnými ukazovateľmi pokroku so zreteľom na cieľ klimateckej neutrality do roku 2050, aby sa zabezpečil vysoko energeticky efektívny a dekarbonizovaný vnútroštátny fond budov a transformácia existujúcich budov na budovy s nulovými emisiami do roku 2050;
- prehľad vykonaných a plánovaných politík a opatrení podporujúcich vykonávanie plánu s cieľom dosiahnutia stanovených cieľov,
- prehľad investičných potrieb na vykonávanie plánu obnovy budov, finančných zdrojov a opatrení a administratívnych zdrojov na obnovu budov.

Závery a odporúčania z okrúhleho stola č. 2:

— Kľúčové bariéry:

Postup Slovenska pri tvorbe dlhodobej stratégie obnovy budov bol vždy pomerne konzervatívny. Cieľom bolo stanovenie trajektórie a popis všetkých existujúcich politík. Zo záverov stratégie však vyplývalo, že existujúce politiky nie sú dostatočné. Nové politiky, ktoré by zabezpečili súlad s dosiahnutím trajektórie, však v stratégii neboli navrhnuté. Niektoré členské štáty išli iným prístupom, nakoľko okrem trajektórie definovali aj potrebné nové politiky a opatrenia. Týmto spôsobom mali argumenty pri rozdeľovaní ďalších finančných prostriedkov. Takýto prístup nám na Slovensku chýba. Slovensko nemá dlhodobú víziu a sme veľmi závislí od politickej vôle konkrétnej vlády, čím sa stráca kontinuita pri takomto dlhodobom plánovaní opatrení.

Kvôli nedostatku údajov o budovách bude zároveň náročné pripraviť prvý Národný plán obnovy budov, nakoľko má obsahovať kvantitatívne ciele pre mieru obnovy na základe meranej spotreby alebo obnovennej plochy budov.

Hlavné odporúčania:

Je nutná časová koordinácia strategických dokumentov tak, aby boli zosúladené a nestalo sa, že sú protichodné alebo založené na iných cieľoch – jún 2023 (nový revidovaný NECP plán), 2026 (návrh ďalšej aktualizácie), 2026 (Národný plán obnovy budov).

Plán si vyžaduje dostatočnú koordináciu naprieč rezortami a dôsledný reporting. Dôležitým prvkom je vytvorenie pracovnej skupiny naprieč rezortami s jasne definovanými kompetenciami a zodpovednosťou. V rámci spoločnosti je nutné nájsť konsenzus pri definovaní daného plánu. Je preto vhodné zapojenie väčšiny zainteresovaných subjektov, tak aby bolo možné osvojenie cieľov a jednotlivých navrhovaných politík.

— Pozícia a odporúčanie BPB:

BPB považuje za dobrý krok návrh vytvorenia Národného plánu obnovy (NRP) ako náhradu za LTRS predovšetkým z dôvodu väčšej orientácie na záväzky a jasné kroky. Považujeme za potrebné, aby bol NRP ambiciózny (v súlade s trajektóriou k cieľu v roku 2050) a konkrétny (SMART – Specific, Measurable, Achievable, Realistic, and Timely). Dôležité je, aby sa jednalo o vládny plán pripravený na medzirezortnej úrovni za participácie stakeholderov. NRP a záväzky v ňom by malo byť vymáhateľné. Deklaratívne formulácie by mali byť nahradené akčným plánom / akčnými krokmi, ktoré je možné pretaviť do konkrétnych aktivít. Na kontrolu plnenia akčných krokov by mal byť jasne určený orgán s časovým harmonogramom alebo deadline-om.

3. PASPORTY OBNOVY BUDOV A DIGITÁLNE DENNÍKY BUDOV

Popis politiky (opatrenia):

Jednou z prekážok pri dosahovaní hĺbkovej a komplexnej obnovy budov je, že často krát nie je možné budovu do ambiciózneho štandardu obnoviť v jednom kroku z dôvodu finančného, technického či prevádzkového. Riešením môže byť využívať tzv. „Pasport obnovy budovy“. Ide o dokument, ktorý poskytuje plán obnovy budovy, prispôbený konkrétnej budove, v niekoľkých krokoch, ktorou sa výrazne zlepší jej energetická hospodárnosť. „Viacstupňová hĺbková obnova“ (tzv. stage deep renovation) je hĺbková obnova, ktorá sa vykonáva vo viacerých krokoch a ktorá postupuje podľa krokov uvedených v pasporte obnovy budovy.

Podľa EK môže byť postupná obnova riešením problémov vysokých počiatkových nákladov a problémov pre obyvateľov, ktoré sa môžu vyskytnúť pri obnove realizovanej „naraz“. Takáto postupná obnova sa však musí starostlivo naplánovať, aby sa zabránilo tomu, že jeden krok obnovy zabráni potrebným následným krokom. Pasporty obnovy budov poskytujú jasný plán postupnej obnovy a pomáhajú vlastníkom a investorom najlepšie naplánovať časový harmonogram a rozsah intervencií. Pasporty obnovy budov by sa preto mali sprístupniť vlastníkom budov vo všetkých členských štátoch ako dobrovoľný nástroj.

Podľa návrhu EK budú musieť členské štáty zaviesť do konca roka 2024 systém pasportov obnovy budov na základe spoločného rámca, ktorý vypracuje Komisia (EK ho má vypracovať do konca 2023) s cieľom umožniť svojim občanom využívať tento nástroj. Členské štáty majú zároveň zabezpečiť, aby sa viacstupňová hĺbková obnova, na ktorú sa poskytujú verejné finančné stimuly, riadila krokmi stanovenými v pasporte obnovy budovy.

Podľa návrhu EK je „digitálny denník budovy“ spoločná databáza všetkých relevantných údajov o budove vrátane údajov týkajúcich sa energetickej hospodárnosti, ako sú energetické certifikáty, pasporty obnovy budov a indikátory inteligentnej pripravenosti, ktorá uľahčuje informované rozhodovanie a výmenu informácií v sektore stavebníctva medzi vlastníkami a užívateľmi budov, finančnými inštitúciami a verejnými orgánmi.

Záver a odporúčania z okružleho stola č. 3:

Z pohľadu prípravy rámca pre renovačné pasporty je potreba definovania účelu. Je dôležité ujasniť či má byť pasport obnovy „iba“ informačný nástroj alebo má na to byť naviazaný sankčný mechanizmus alebo motivačný mechanizmus s cieľom dosahovať hĺbkové obnovy budov.

Dôležitou súčasťou diskusie by mal byť plán financovania a finančných nástrojov a hĺbková obnova prepojená s konkrétnymi finančnými nástrojmi. Mali by byť stanovené jasné pravidlá, ako sa budú opatrenia kontrolovať a ako sa ich prípadne neplnenie bude vymá-

hať. Riešením by mohla byť kontrola sledovania plnenia priebežných krokov – tranžovité financovanie. Motiváciou by mohol byť napr. nástroj daňových odpočtov.

Obsah pasportu obnovy by mal byť odborne a dostatočne definovaný a zrozumiteľný, aby majiteľ budovy vedel, čo si má pod tým predstaviť. Spotrebiteľ by mal mať jasný cieľ, k čomu to vedie, aby sa skutočný zámer naplnil. V opačnom prípade to bude pre stavebníka len povinná papierová príloha. Kroky by mali vznikáť v dialógu s vlastníkom budovy. Otázkou zostáva, kto by mal pasporty pripravovať a či máme na Slovensku dostatočné kapacity takto akreditovaných a certifikovaných ľudí.

Štát by mal začať so svojimi vlastnými budovami a tu by to malo byť povinné, aby si štát naplánoval obnovu svojich vlastných verejných budov.

— Pozícia a odporúčanie BPB:

BPB považuje nástroj Renovačného pasportu za veľmi užitočný. Svoje uplatnenie nájde predovšetkým pri projektoch, na ktorých sa kladie požiadavka obnovy do štandardu ZEB (alebo NZEB) avšak z finančných, technických alebo iných príčin nie je možné danú budovu obnoviť do požadovaného štandardu v jednom kroku. Väčšina obnovy budov sa deje postupne a Pasport môže zároveň vlastníkom pomôcť vhodne nastaviť jednotlivé kroky tak, aby sa vyhlili zbytočným problémom a tzv. lock in efektu.

Za dôležité však považuje zabezpečiť dostatočnú relevantnosť a kvalitu takéhoto dokumentu. Nemôže sa stať, aby pasport slúžil špekulatívne na oddialenie splnenia povinnosti dosiahnutia požadovanej úrovne EHB.

Building Digital Logbooks považuje BPB za nástroj, ktorý by mal dopomôcť k vyššej miere informácií o stave fondu budov pre verejné politiky, ako aj stave danej budovy pre súčasných alebo budúcich vlastníkov.

4. BUDOVY S NULOVÝMI EMISIAMI A ZABUDOVANÝ UHLÍK

Popis politiky (opatrenia):

Postupné sprísňovanie požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov nie je v EÚ ani na Slovensku žiadnou novinkou. Posledné sprísňovanie nastalo na prelome rokov 2020 a 2021. Od roku 2021 platí povinnosť pre všetky nové budovy a významne obnovované dosiahnuť štandard tzv. budovy s takmer nulovou potrebou energie – (Nearly Zero Energy Building – NZEB; na Slovensku ide o energetickú triedu Ao). Európska komisia teda navrhla novú, ešte ambicióznejšiu úroveň, ktorá by mala byť povinná od roku 2027 (presné znenie je ešte predmetom diskusií).

Podľa návrhu EK majú členské štáty zabezpečiť, aby všetky nové verejné budovy boli od roku 2027 (Rada EÚ navrhuje 2028) boli bezemisnými budovami (ZEB). Povinnosť pre všetky nové budovy by mala platiť od roku 2030.

Podstatou návrhu ZEB je, aby neprodukovali žiadne on-site emisie z fosílnych palív. EK zároveň navrhla maximálne úrovne potreby primárnej energie. Rada EÚ však návrh na tieto úrovne zrušila a odporúča len, aby si členské štáty stanovili tento threshold podľa trajektórií plánov obnovy budov. Maximálna úroveň by však nemala prekročiť nákladovo optimálnu úroveň.

Zároveň sa stanovuje povinnosť počítať GWP (Global warming potential) a uvádzať v EC pre všetky nové budovy s plochou nad 2000 m² od roku 2027 a pre všetky budovy od roku 2030. Ide o údaj, ktorým sa stanovuje produkcia emisií v rámci celého životného cyklu budovy.

Záver a odporúčania z okrúhleho stola č. 4:

- Pri implementácii je potrebné sa vyhnúť ekonomickému a časovému problému – náročnosť povolovacích procesov a ekonomická náročnosť.
- Veľmi dôležitý faktor je v nastavení predvídateľnosti tak, aby sa stavebníci mohli v dostatočnom čase pripraviť na implementáciu.
- Otázkou z pohľadu povinnosti výpočtu GWP je, ako počítať zabudovaný uhlík pri použití stavebných materiálov. Výpočet umožňujú EPD (Environmental Product Declaration) – riešením je, aby všetky materiály, ktoré sú na trhu mali tento certifikát. Tento dokument však zatiaľ nie je záväzný.
- Dôležitým argumentom je taktiež fakt, že implementovať výpočty GWP do certifikačného systému nie je nereálne (príkladom môže byť automatizovaná metodika z Rakúska). Slovensko ale nemá takýto softvér na energetickú certifikáciu (s doplnkovou funkciou výpočtu uhlíkovej stopy).
- Riešením môže byť jednotný softvér na úrovni EÚ.
- Z pohľadu výpočtu primárnej energie je nutné zabezpečiť väčšiu harmonizáciu naprieč štátmi, tak aby bol výpočet správny a jednotný. Problém na Slovensku je, že MH vo svojej vyhláške č. 308 nerešpektuje jednotný postup výpočtu primárnej energie.

— Pozícia a odporúčanie BPB:

BPB víta postupné sprísňovanie požiadaviek pre nové budovy s cieľom približovať sa energeticky alebo uhlíkovo neutrálnym budovám. Toto opatrenie považujeme za kľúčové opatrenia pre nové budovy.

Považujeme za mierne zmätočné samotné pomenovania (bezemisné budovy), nakoľko kritériá sa zameriavajú na spotrebu primárnej energie a nie na emisie.

Pre bezemisné budovy je na zváženie umožniť všetky bezemisné zdroje energie (napr. elektrická energia z jadra) za predpokladu skutočne vysokej energetickej hospodárnosti (v prípade SR napr. odporúčané hodnoty STN 73 0540-2).

Zabudovaný uhlík bude hrať postupne stále väčšiu rolu. Odporúčame pri jeho hodnotení postupovať podľa harmonizovaných noriem EÚ v záujme objektívneho posúdenia a zabezpečenia porovnateľných výsledkov EN 15 978.

Je otázne, či v segmente obytných budov prinesie koeficient GWP pridanú hodnotu. Možným riešením môže byť postupný nábeh, kedy by sa začalo u verejných a veľkých komerčných budov a postupne by sa prechádzalo aj na obytné, neskôr malé obytné ako rodinné domy.

TENTO DOKUMENT VZNIKOL VĎAKA PODPORE EUROPEAN CLIMATE FOUNDATION.

ADRESA: Račianska 88 B, 831 02 Bratislava
KONTAKTY: Riaditeľka, Katarína **Nikodemová**, nikodemova@bpb.sk
Analytik, Richard **Paksi**, paksi@bpb.sk

bpb.sk